

BUDGET

2024

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Förord gruppleddare	3
1.2 Om budgeten och dess roll i styrmodellen	4
1.3 Den nya politiska organisationen	4
1.4 Långsiktighet i den ekonomiska och verksamhetsmässiga planeringen	5
1.5 Nämnders och styrelser fortsatta arbete med budgeten	5
2. Västra Götalandsregionens verksamhet	5
2.1 Hälso- och sjukvård	5
2.1.1 Strategi för framtidens hälso- och sjukvård	5
2.2 Regional utveckling	15
2.2.1 Regional utvecklingsstrategi	15
2.3 Kollektivtrafik	17
2.3.1 Trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland	17
2.4 Kultur	19
2.4.1 Kulturstrategi för Västra Götaland	19
3. Västra Götalandsregionens ledningsfunktioner	21
3.1 Regionstyrelsen	21
3.2 Fastigheter	21
3.3 Service	22
3.4 Inköp	23
3.5 Säkerhet och beredskap	23
3.6 IT och digitalisering	23
4. Västra Götalandsregionens medarbetare	24
5. Hållbarhet	28
6. Västra Götalandsregionens ekonomi	28
6.1 Ekonomisk utblick	28
6.2 Skatteintäkter och generella statsbidrag	29
6.3 Fördelning av regionbidrag och satsningar under perioden	30
6.3.1 Tabellverk regionbidrag	32
6.4 Fördelning av riktade statsbidrag	33
6.5 Investeringar	33
6.5.1 Investeringsramar	33
6.6 Pensionsåtagandet	33
6.7 God ekonomisk hushållning	34
6.7.1 Hållbar ekonomisk utveckling	34
6.7.2 Ekonomisk inriktning för Västra Götalandsregionen	34
6.7.3 Finansiella mål	34
7. Ekonomitabeller	35
7.1 Resultaträkning	35
7.2 Balansräkning	36
8. Beslutspunkter	37

1. Inledning

1.1 Förord gruppledare

Vi befinner oss i en tid präglad av stor osäkerhet med ett tufft ekonomiskt läge med ökade pensionskostnader, Rysslands pågående aggressionskrig i Ukraina, en fortsatt omställning till ett normalläge efter pandemin som sammantaget ger oss ett ytterst begränsat reformutrymme. Arbetet med en budget för 2024 är därför en oerhört svår uppgift.

Samtidigt som situationen ser ut som den gör är det viktigare än någonsin att vi gör politiska prioriteringar och ser till att våra resurser används på det sätt som ger mest värde för våra medborgare. Därför lägger Moderaterna fram en balanserad och ansvarsfull budget för Västra Götalandsregionen med fokus på regionens kärnuppgifter.

Vi fokuserar på det som är centralt för våra medborgare och säkerställer att våra verksamheter är rustade för att möta nutida och framtida utmaningar. Det innebär givetvis att vi behöver se över fördelningen av de skattemedel som regionen hanterar för att säkerställa att de områden som har störst betydelse för våra medborgare prioriteras.

Västra Götalandsregionens ekonomiska ställning är i grunden stark. Det är dock nödvändigt att jobba med ekonomisk hushållning, effektiviseringar, ökad produktivitet, minskad administration samt minskad nettokostnadsökning för att invånarna även framledes ska kunna tillförsäkras både god vård och en rimlig regionskatt.

För att kunna nå en budget i balans under 2024 kommer det att krävas stora besparingar. Det innebär att det krävs att vi frigör medel från områden som växt sig för stora, en sådan del är administrationen inom Västra Götalandsregionen. Målsättningen måste vara att ytterligare skära ner på de administrativa kostnaderna och samtidigt förflytta fokus och medel dit de gör mest nytta – till vår kärnverksamhet.

Tillsammans kan och ska vi möta de utmaningar som ligger framför oss. Politiken behöver vara beredda på att fatta tuffa beslut och göra det som är nödvändigt för att säkerställa en stabil och hållbar framtid för Västra Götaland. Vi moderater kommer arbeta konstruktivt, ansvarsfullt och målinriktat för att vända den negativa trenden vi ser i Västra Götaland och se till att vi fortsätter vara en region som är väl rustad för att hantera framtida utmaningar.

Det ställer i sin tur krav på en ansvarsfull politisk styrning. Budgeten för 2024 visar att Moderaterna tar ansvar för regionen i ett osäkert läge. Vi lovar inte allt till alla, utan prioriterar det är som mest avgörande för att våra invånare ska få den vård som de har rätt till. Det är vårt löfte till Västra Götalandsregionens invånare.

Lars Holmin

Regionstyrelsens vice ordförande och
Gruppledare för Moderaterna

1.2 Om budgeten och dess roll i styrmodellen

Budgeten är den medellångsiktiga prioriteringen och konkretiseringen av de måldokument och planer som regionfullmäktige har antagit. Budgeten förmedlar vidare den strategiska inriktningen för Västra Götalandsregionen under den kommande treårsperioden och utgör ett underlag för operativa vägval i den fortsatta planeringsprocessen via uppdrag, detaljbudgetar och verksamhetsplaner.

Den budget regionfullmäktige antar utgör det ramverk som anger inom vilka gränser verksamheten för det aktuella året ska bedrivas. Här väger politiken ambitioner kring målsättningar och ekonomi gemensamt inom de områden regionen åtagit sig att bedriva verksamhet.

I del A i reglementena framgår nämnder och styrelser förhållningssätt till olika ramverk. De anges i ordning utifrån dess relevans och aktualitet för verksamheten.

Styrelsen/Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde:

- följa vad som anges i lag eller annan författning
- följa det fullmäktige i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut har bestämt att Styrelsen/Nämnden ska fullgöra
- verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer
- följa de riktlinjer, rutiner och anvisningar som regionstyrelsen lämnar i sin roll att samordna och ha uppsikt över Västra Götalandsregionens verksamheter

1.3 Den nya politiska organisationen

Utgångspunkten för den nya politiska organisationen var en tydligare styrning, färre regionala aktörer involverade samt renodlade ansvar och roller i syfte att skapa effektivitet, tydlighet, helhetsperspektiv och ökad synergi. Ökad tydlighet och genomslag för den strategiska inriktningen och mer av långsiktighet i planeringen av verksamhet och ekonomi har varit centrala delar när organisationen utformades- detta gäller särskilt inom hälso- och sjukvården. Att utforma en ny styrning kommer att ta tid och kräver att nya arbetssätt och metoder efterhand kommer på plats.

Styrningen i den nya politiska organisationen utövas i fem nivåer och kan ses som skedesindelad/sekventiell:

- Regiongemensam ägarstyrning
- Strategiska måldokument och handlingsplaner
- Operativa beslut om uppdrag och resurser som följer de strategiska dokumenten
- Utförarna verkställer de operativa besluten
- Delregional nivå "vakar" över lokalt genomslag för fattade beslut

Även om styrningen kan ses som sekventiell innebär ju inte att allt arbete och alla beslut fattas i en förutbestämd ordning. Vad gäller uppföljningen är huvudinriktningen att varje "nivå" följer upp det man är ansvarig för, förutom regionstyrelsen som ska rapportera till regionfullmäktige och utöva sin uppsynsplikt.

1.4 Långsiktighet i den ekonomiska och verksamhetsmässiga planeringen

Fokus i arbetet med budget och uppdrag/överenskommelser har i väldigt stor utsträckning varit på kommande verksamhetsår. Därmed har planering och åtgärder ofta skett med ett kortsiktigt perspektiv. Den ny politiska organisationen syftar bland annat till att flytta fokus till mer strategiska frågor med mer långsiktigt perspektiv. Det innebär att styrelser och nämnders flerårsplanering med budget och genomförande av givna uppdrag, både den ekonomiska och verksamhetsmässiga, ska ges ett större utrymme. Det innebär bland annat att anpassningar av verksamhet till givna uppdrag, ekonomiska resurser och inriktning ska beskrivas i flerårsplaneringen.

För att få mer långsiktighet i planeringen är inriktningen att fasa ut den ettåriga budgeten för utförarstyrelserna. Uppdrag och ekonomiska förutsättningar ska i stället utgå från flerårsplaneringen. Under 2023 och 2024 ska styrning och interna regelverk anpassas efter den nya ordningen.

1.5 Nämnders och styrelser fortsatta arbete med budgeten

Västra Götalandsregionen bedriver sin huvudsakliga verksamhet inom nedanstående fyra områden. Grunden för ambitionerna och inriktningen inom dessa utgår från de strategier och planer som fastslagits inom respektive område. Det är utifrån dessa som mål, ambitioner, aktiviteter och åtgärder ska planeras och riktas mot.

2. Västra Götalandsregionens verksamhet

Västra Götalandsregionen bedriver sin huvudsakliga verksamhet inom nedanstående fyra områden. Grunden för ambitionerna och inriktningen inom dessa utgår från de strategier och planer som fastslagits inom respektive område. Det är utifrån dessa som mål, ambitioner, aktiviteter och åtgärder ska planeras och riktas mot.

2.1 Hälso- och sjukvård

2.1.1 Strategi för framtidens hälso- och sjukvård

Västra Götalandsregionen är med svenska mått mätt en stor region befolkningsmässigt och verksamhetsmässigt. Det ger goda förutsättningar i form av skatteintäkter och bred kompetens samt möjligheter att samordna verksamheter, där Västra Götalandsregionen kan hantera och driva förändringar inte bara i den egna organisationen, utan också i samhället i stort. Samtidigt finns stora utmaningar avseende demografi, kompetensförsörjning och tillgänglighet. Det är synnerligen viktigt att arbeta med ständiga förbättringar, med benchmarking, såväl internt som nationellt och internationellt, samt med att sprida goda exempel och best practice.

När andelen äldre blir större ökar vårdbehoven samtidigt som en mindre andel i arbetsför ålder innebär att färre både kommer att producera och finansiera hälso- och sjukvården. Det kommer att märkas bland annat som en ökad konkurrens om arbetskraften och resurserna. Det går således inte att räkna med att det på sikt kommer bli fler medarbetare inom hälso- och sjukvården. Istället är det nödvändigt med förändrade arbetssätt, att arbeta som ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem, att våga göra nytt och annorlunda samt att lära av varandra. Att nyttja digital teknik och att utveckla digitala beslutssystem är viktigt, där en ökande andel av de ekonomiska resurserna kommer att behöva läggas på digitala lösningar. Det är till gagn för patienten som kan få sin vård i, eller närmare hemmet, men det innebär också att personalens tid kan läggas

på de patienter som har störst behov och att vårdplatser frigörs. Tydliga prioriteringar avseende det offentliga åtagandet inom hälso- och sjukvård kommer att krävas. Förändringarna, för att nå ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem, utgår från Västra Götalandsregionens strategi för hälso- och sjukvården, arbetet med omställningen och Sveriges bästa offentliga arbetsgivare samt Program Millennium.

Ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem är en nyckel för att nå målen satta i strategierna och förändringarna som strategierna innebär är beroende av varandra. Hälso- och sjukvårdssystemet är större än Västra Götalandsregionen, vilket kräver samverkan i utvecklingen tillsammans med kommuner, privata vårdgivare och det civila samhället.

Tillgänglig och trygg hälso- och sjukvård

God tillgänglighet till hälso- och sjukvård är en av Västra Götalandsregionens viktigaste frågor. Alla invånare ska få både den akuta och planerade vård de behöver i rätt tid. Genom Regionfullmäktiges beslut om en strategi för hälso- och sjukvårdens omställning finns ett ramverk för hur Västra Götalandsregionen ska möta beskrivna utmaningar och behov av reformer. Det handlar om att utveckla den nära vården, koncentrera vård för bättre kvalitet och tillgänglighet, utveckla digitala vårdformer och tjänster, samt fokusera på kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och att säkra barnuppdraget.

En väl fungerande primärvård är en förutsättning för att öka tillgängligheten. Ett annat viktigt verktyg är digitalisering av både arbetssätt och vårdutbud. Erbjudandet av vårdtjänster ska ske enligt principen digitalt när det går, fysiskt när det behövs. Det övergripande målet för hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen är att erbjuda en tillgänglig hälso- och sjukvård som är sammanhållen, patientsäker och av högsta kvalitet, samt som alltid utgår från den enskilde patientens behov och erfarenheter.

Att sätta rätt diagnos är en viktig del av vårdprocessen. Att effektivisera och optimera flöden måste ha ett stort fokus. Genom att tillse att patienten träffar läkare med rätt kompetens så snabbt som möjligt, och att olika professioner och vårdnivåer samverkar kring patienten, kan vi minska risken för felaktiga diagnoser och därmed säkerställa en snabbare och mer effektiv behandling. Detta leder i sin tur till att vården blir mer kostnadseffektiv, då det kan minska behovet av upprepade besök och undersökningar. Genom att fokusera på patientens väg till rätt diagnos kan vi skapa en mer effektiv och kvalitativ vård för patienterna samtidigt som vi optimerar resursanvändningen inom vården. En VGR-gemensam remissportal och köhantering bör utredas.

Ökad tillgänglighet till primärvård och en utbyggd och sammanhållen nära vård

Under den närmaste tioårsperioden förväntas primärvården utvecklas för att utgöra en betydligt större andel av hälso- och sjukvården. Krav- och kvalitetsboken kan upplevas som en omfattande och komplex dokumentation, vilket kan göra det svårt att förhålla sig till och tillämpa, samt ger upphov till onödigt krångel i arbetet med omställningen. En översyn och revidering av krav- och kvalitetsboken och en översyn av ersättningsnivåer och resurser behövs. Genom ökat fokus på primärvården, på utvecklingen av den nära vården och närsjukhus samt på förstärkning av mobil vård ska vård som patienterna behöver ofta finnas så nära som möjligt. Ökat fokus ska också ligga på det preventiva och hälsofrämjande arbetet.

En sammanhållen hälso- och sjukvård är särskilt viktig för patienter med kroniska somatiska och psykiatriska sjukdomar samt för de mest sjuka äldre. Arbetet med att skapa en sömlös hälso- och sjukvård underlättas av införandet av Framtidens Vårdinformationsmiljö (FVM). För att ge patienter som behöver vård regelbundet en högre kvalitet på vården, är det viktigt att det finns kontinuitet och samarbete mellan kommunen, vårdcentralen och sjukhuset. Målsättningen är en sömlös vård utan stuprör, vilket är särskilt viktigt för kroniker och äldre multisjuka patienter. Kontinuitet i vården är viktig för dessa patienter eftersom det säkerställer att deras vård och behandling är samordnad och sammanhängande över tid. Samverkan mellan regionen och kommunerna kring färdigbehandlade patienter behöver fortsätta utvecklas.

Inrättandet av mellanvårdsformer ska bidra till att avlasta sjukhusen och frigöra vårdplatser. Konkurrensen om vårdpersonal är stor. Gemensamma mellanvårdsformer och ett ökat samarbete mellan regionen och kommunerna kan bidra till ett effektivare resursutnyttjande. Som patient ska du inte själv behöva navigera mellan olika vårdnivåer eller bli skickad fram och tillbaka mellan olika instanser. Vården ska också i högre grad kunna utföras i hemmet eller det kommunala boendet genom besök av mobila sjukvårdsteam och läkare. Det uppnås genom att tillse att det finns rätt kompetenser och att primärvården har ett lokalområdesuppdrag som också innefattar hälsofrämjande arbete.

För att förbättra tillgängligheten och kvaliteten inom vården är det viktigt att bevara kompetensen inom primärvården. Detta kan åstadkommas genom att erbjuda kombinationstjänster och genom att omstrukturera medarbetarstrukturen. Genom att främja samarbete med andra vårdgivare och huvudmän kan primärvården stärkas. En utveckling av primärvården skulle också bidra till att skapa en mer jämlik vård, vilket skulle innebära att alla patienter, oavsett bostadsort, har tillgång till en primärvårdscentral.

För att primärvården med vårdcentralerna ska kunna utgöra basen för den nära vården behöver den vara tillgänglig för patienterna. Öppet- och kontakttiderna måste anpassas till invånarnas behov. Möjligheterna till digitala vårdkontakter och besök bör också öka, liksom möjligheterna till tidsbokning på nätet.

Mindre väntan och kortare köer till specialiserad vård

Köerna till vården måste bli kortare och den lagstadgade vårdgarantin uppfyllas. Under de två pandemiåren fick mycket vård stå tillbaka för den akuta pandemivården och redan alltför långa köer till bland annat den specialiserade vården har förlängts. Det finns behov av att fortsätta arbetet för att öka vårdproduktionen och minska köerna men inte minst den demografiska utvecklingen med en allt större andel äldre innebär en ökad konkurrens om såväl arbetskraft som resurser. Kompetensförsörjningen är fortsatt en högt prioriterad strategisk fråga och en av Västra Götalandsregionens största utmaningar – nu och framöver. Redan i nuläget är kompetensförsörjningen bekymmersam och flera yrkesgrupper är mycket svårrekryterade men med bland annat den demografiska utvecklingen, kommer behovet av välfärdstjänster öka ytterligare.

Att fortsätta tillföra betydande ekonomiska resurser är därför inte lösningen på utmaningar i form av dålig tillgänglighet och långa köer. Istället måste Västra Götalandsregionen på kort sikt ta hjälp av fristående sjukvårdsaktörer, samtidigt som det krävs omfattande insatser för att effektivisera och öka produktiviteten inom hälso- och

sjukvården bland annat genom att uppmuntra utvecklingen av nya arbetssätt. Detta behöver ske samtidigt som arbetsmiljön och utvecklingsmöjligheterna för regionens medarbetare förbättras.

Samtidigt som arbetet med att bygga ut den nära vården fortsätter behöver den högspecialiserade vården som patienten behöver sällan, fortsätta att koncentreras för att upprätthålla medicinsk kvalitet och den unika kompetensen för avancerade behandlingar. Patienter som behöver högspecialiserad vård ska få högsta möjliga kvalitet på sin behandling. Socialstyrelsens beslut om att ge VGR fyra nya tillstånd för nationell högspecialiserad vård, inklusive könsdysfori, uttag av pacemakerutrustning, medfödd metabol sjukdom och epilepsikirurgi, är positivt för invånare och patienter.

För att öka måluppfyllelsen avseende vårdgarantin behöver sjukhusen säkerställa sina planeringsprocesser för att redan vid remissens ankomst antingen ge patienterna en tid för besök eller behandling inom vårdgarantins gräns eller, om så inte kan ske, hänvisa till annan vårdgivare med bättre tillgänglighet. Den inrättade centrala enheten vårdgarantiservice ska kunna hjälpa patienter att hitta var den för närvarande kortaste kön finns.

Även om Västra Götalandsregionens sjukhus fortsatt ska spela den viktigaste rollen för att arbeta bort de köer som finns till besök och behandling, ska fortsatt vårdproduktion av fristående aktörer upphandlas för att öka tillgängligheten och minska köerna. Fler mobila operationsteam som kan utföra dagkirurgiska ingrepp där det finns lediga operationssalar hjälper till att höja nyttjandegraden och korta operationsköerna. Uteblivna besök som är planerade leder till höga och onödiga kostnader för hälso- och sjukvården. Genom ett utvecklat system för kallelser, påminnelser och avgifter blir det lättare att lämna återbud och antalet patienter som uteblir kan minskas.

På akutmottagningarna är det viktigt att ha både erfarna läkare och läkare under utbildning med förmågan att göra snabba och effektiva bedömningar av patienter. Denna förmåga kräver kunskap och erfarenhet inom akutsjukvård, samt förmågan att snabbt identifiera och behandla akuta sjukdomar och skador. Det är viktigt att läkare under utbildning, d v s tjänstgörande läkare som inte har specialistkompetens, får möjlighet att arbeta tillsammans med erfarna läkare, så att de kan lära av varandra och utvecklas i sin yrkesroll. På så sätt kan akutmottagningarna säkerställa högsta kvalitet på vården och snabba bedömningar av patienterna.

Bättre flöden på akutmottagningarna kräver att bakomliggande service, såsom exempelvis vårdplatser och röntgenutrustning, finns tillgänglig. Arbetet med att minska antalet överbeläggningar på sjukhusen måste fortsätta. Det kräver både ett fortsatt utvecklingsarbete på sjukhusen med fokus på att skapa fler tillgängliga och bemannade vårdplatser men också en utvecklad samverkan mellan primärvård, kommuner och sjukhus t ex genom former för närvårdssamverkan.

Arbetet med att minska ambulanssjukvårdens utryckningstider måste fortsätta och koncepten Samverkande sjukvård, I Väntan På Ambulans (IVPA), bedömningsbilar, SMS livräddare och drönare med hjärtstartare ska utvecklas vidare. Rätt insats på rätt plats i rätt tid ska genomsyra hela hälso- och sjukvårdsverksamheten.

En hälsofrämjande och förebyggande hälso- och sjukvård

Folkhälsoarbetet är grundläggande för att stärka människors hälsa, där individens egna val och förutsättningar har stor påverkan på hur långt vi når i det hälsofrämjande arbetet.

Inom hälso- och sjukvårdsområdet samt inom folkhälsa är det de delregionala nämnderna som har ansvar för att upprätthålla en dialog med kommuner, intresseorganisationer och civilsamhället. Dessa nämnder följer noga utvecklingen inom hälso- och sjukvården i sitt geografiska område, och särskilt med fokus på den nära vården, barn och ungdomars psykiska hälsa och de mest sjuka äldre. Syftet med detta är att kunna samordna dialogen mellan hälso- och sjukvårdens utförare och kommunerna, och därigenom säkerställa en hög kvalitet på vården för invånarna i området. Genom att hålla en löpande dialog med relevanta parter kan nämnderna identifiera behoven och utmaningarna som finns inom området och arbeta för att utveckla och förbättra hälso- och sjukvården för alla invånare.

Det finns också behov av att fortsätta utveckla och tillämpa evidensbaserade hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande metoder och verktyg, integrerat i vårdarbetet.

En trygg förlossningsvård

Förlossningsvården ska göras tryggare genom en sammanhållen vårdkedja. Samma vårdteam ska följa den gravida kvinnan genom hela graviditeten och förlossningen. Det kräver ett ökat samspel mellan den öppna mödravården och dygnet-runt-vården på sjukhusens förlossningsavdelningar. Förlossningsskadorna måste minska. Kvinnor med förlossningsskador ska få bättre möjligheter till rätt behandling och rehabilitering.

Det är viktigt att fortsatt ha fokus på en sömlös vårdkedja för kvinnosjukvård samt mödra- och förlossningsvård. Detta kan ske genom att bland annat främja olika evidensbaserade metoder och driftsformer i förvaltningarna som ger ökad kontinuitet och inflytande för kvinnan över sin vård. Arbetet med att minska förlossningsskador har gett resultat, men antalet förlossningsskador minskar inte längre i önskad takt. Arbetet måste därför fortsätta med målet att minimera antalet förlossningsskador och erbjuda en jämlik förlossningsvård i hela regionen. Tillgängligheten till eftervård inom förlossningsvården är av stor betydelse för både den nyblivna mamman och det nyfödda barnet och behöver förbättras ytterligare. En god eftervård kan bidra till att förebygga komplikationer och stödja den nya familjen under den första tiden efter förlossningen.

En moderniserad cancervård

Sverige behöver en ny, samlad nationell cancerstrategi som utgår från modern forskning och att patienter ska försäkras rätt vård i tid. Digitala beslutsstöd behöver utvecklas i primärvården för en ökad systematik och jämlikhet i arbetet att diagnostisera patienter och med riskprofilering av patienter som löper ökad risk att drabbas av cancer. Eftervården och uppföljningen efter cancerbehandlingar behöver utvecklas för att möjliggöra återgång till en normal tillvaro efter sjukdom. Rehabiliteringen är idag ojämn i vår region. Arbetet med att öka jämlikheten i regionen avseende vård, behandling och rehabilitering måste intensifieras. Trots att det inte borde få hända drabbas alltför många barn varje år av allvarliga sjukdomar och cancer. För att erbjuda bästa tänkbara vård vill vi ytterligare utveckla vårdkedjorna för dessa barn.

De ska så långt det är möjligt få en "röd matta" till och genom sjukvården för att snabbt få de utredningar och behandlingar som de behöver för att tillfriskna och kunna leva fullvärdiga liv utan men.

Psykiatrisk vård grundad i evidensbaserad kunskap

Arbetet med att förbättra tillgängligheten för personer med psykisk sjukdom och psykisk ohälsa har hög prioritet där särskilt fokus bör ligga på att stärka insatserna kring första linjens sjukvård för psykisk ohälsa, d v s vårdcentralen, rehab, ungdomsmottagningar, elevhälsan och 1177. Den psykiska ohälsan bland barn och unga kräver därtill ett samarbete med kommunerna, med skolan och elevhälsan. En princip om rätt vårdnivå ska användas för att minska antalet patienter som behöver specialistvård och för att förbättra tillgängligheten för patienter som kan behandlas inom primärvården.

För att säkerställa en psykiatrisk vård som grundar sig på evidensbaserad kunskap, behövs kraftfulla och långsiktiga satsningar på att förbättra kompetensförsörjningen inom psykiatrin för flera olika personalgrupper. Inom heldygnsvården bör evidens, kompetens, bemötande och vårdmiljö förbättras för att personalen ska ha de bästa förutsättningarna att arbeta utifrån den senaste kunskapen och tillämpa de lämpligaste behandlingsmetoderna. Det är också nödvändigt att öka kunskapen om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF-diagnoser) för att förbättra bemötandet av dessa grupper inom alla regionens verksamheter. För att stärka patienternas inflytande över sin egen vård behöver samverkan mellan patienter, närstående och vårdinstansen utvecklas ytterligare. Vidare bör den kroppsliga hälsan hos patienter inom specialistpsykiatrin fortsatt främjas, med målet att öka medellivslängden för de som lider av samsjuklighet.

Korta köerna till barn- och ungdomspsykiatrin

Det behövs tidiga och förebyggande insatser för att ge barn och unga förutsättningar för ett friskt och hälsosamt liv. De första åren i livet börjar redan under graviditeten där insatser vid behov ska erbjudas och kan så fortsätta under späd- och småbarnstiden.

För att möta behoven hos barn och unga med psykisk ohälsa är det viktigt att erbjuda kompetenta insatser i tid. Detta kräver korta kötider till bedömning och behandling, samt ökade resurser för tidiga insatser för att undvika att problemen blir större. För att uppnå detta måste samarbetet mellan olika vårdnivåer och specialiseringar inom barn- och ungdomspsykiatrin stärkas och förbättras.

Vi vill införa vårdval inom barn- och ungdomspsykiatrin för att öka valmöjligheterna för patienter och deras familjer. Införandet av vårdval inom barn- och ungdomspsykiatrin kan bidra till ökad tillgänglighet och nära vård för patienterna. Att erbjuda fler valmöjligheter och möjligheter till specialisering kan förbättra tillgången till barn- och ungdomspsykiatrisk vård och möta barnens specifika behov på ett mer individanpassat sätt.

En av fördelarna med fler vårdgivare är att det kan bidra till kortare väntetider och snabbare tillgång till vård. Att sprida belastningen över flera vårdgivare gör det möjligt att möta det ökande behovet av barn- och ungdomspsykiatrisk vård mer effektivt och därmed minska väntetiderna för patienterna. Genom att ha flera vårdgivare på olika platser kan vi öka tillgängligheten för patienterna, särskilt de som bor i avlägsna områden eller har svårt att resa långa sträckor, helt i linje med ambitionerna i omställningen för hälso- och sjukvården.

Det har varit en prioritering att stärka stödet för barn och unga med psykisk ohälsa, särskilt med tanke på att dagens vårdresurser inte räcker till för att möta behoven. En annan viktig åtgärd har varit att förbättra primärvårdens förmåga att ta hand om patienter med mildare psykisk ohälsa, vilket kan minska trycket på både barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri. För att underlätta vården har det regiongemensamma uppdraget "En väg in" samordnat kontaktvägar och egenremisser till barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Det är viktigt att fortsätta förbättringsarbetet av primärvårdens hantering av psykisk ohälsa, där digitala verktyg kommer att spela en allt viktigare roll, liksom möjligheterna för internetbaserad KBT för barn, ungdomar och vuxna för ökad tillgänglighet.

Västra Götalandsregionen ska fortsätta att förstärka den närliggande somatiska och psykiatriska specialistvården för barn och ungdomar samtidigt som insatser för barn med störst behov samordnas. Det är viktigt att koordinerande roller tydliggörs för barn inom barn- och ungdomsmedicinska och barn- och ungdomspsykiatriska mottagningar som har flera vårdkontakter, men också vid övergången från barn- och ungdomspsykiatri till vuxenpsykiatri.

Slå vakt om valfriheten och värna goda komplement

I Västra Götaland finns många vårdgivare inom den offentligt finansierade vården, vilket främjar utveckling, valfrihet och patientinflytande. Det ger medarbetare inom bland annat vårddyrket större valmöjligheter när det kommer till val av arbetsgivare.

Vårdval vårdcentral har varit en framgång och antalet vårdcentraler och tillgängligheten har ökat, liksom inom Vårdval rehab. Vårdval vårdcentral har lyckats genom en kombination av etableringsfrihet och ett belöningsystem som uppmuntrar enheter att prioritera vårdtunga grupper och socioekonomiskt utsatta områden. Man ska också se till att alla har lika tillgång till primärvård, oavsett var i länet man bor. Genom att fokusera på kärnverksamheten och skapa en mer digitaliserad och patientcentrerad vård kan vi skapa en mer effektiv och tillgänglig hälso- och sjukvård för alla.

Välutformade vårdval ger mer personlig valfrihet och ökad mångfald bland vårdgivare, vilket gynnar både vårdpersonal och patienter. Arbetet med att stärka patienternas valfrihet ska fortsätta genom att ta fram en modell för att hitta vårdområden som är lämpliga för vårdval.

För att öka tillgängligheten och minska köerna ska mer vård från fristående aktörer upphandlas, men sjukhusen i regionen ska inte få färre resurser eller utföra mindre vård. Sjukhusen fortsätter att spela en central roll för att minska köerna till besök och behandling, som har blivit längre på grund av pandemin. Upphandlingen av vård från fristående aktörer kan avlasta sjukhusen och ge vårdpersonalen en välbehövlig återhämtning efter ett tufft år.

Mer tid till patienten och ökad effektivitet

Hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen står inför ett kärt ekonomiskt läge med hög inflation, produktionskostnader och höjda sociala avgifter.

För att klara omställningsarbetet och framtida utmaningar, i form av ökat vårdbehov och svårigheter att rekrytera medarbetare, behövs omfattande insatser för att effektivisera och öka produktiviteten. Detta behöver ske samtidigt som att arbetsmiljön och utvecklingsmöjligheterna för Västra Götalandsregionens medarbetare förbättras. Lösningarna finns i stor utsträckning på varje sjukhus, inom varje verksamhet eller på den enskilda vårdavdelningen varför ansvar, makt och befogenheter att nå såväl ekonomiska som verksamhetsmässiga mål måste decentraliseras till första linjens chefer och deras medarbetare.

Minskad administration och rätt använd kompetens

Pandemin har inneburit ett uppdämt vårdbehov där uppskjuten vård och behandlingar måste betas av. Vi ser ett behov av att sjukhusen därför tydligt måste fokusera på den faktiska sjukvården och prioritera patientnära aktiviteter, för en bättre arbetsmiljö för medarbetarna och att öka effektiviteten.

Det finns behov av att minska icke nödvändiga administrativa uppgifter och värna medarbetarna närmast patienterna. I arbetet med den nya politiska organisationen har det varit tydligt att den icke nödvändiga patientnära administrationen ska minska. En minskning av icke nödvändiga administrativa uppgifter inom sjukvården kan leda till en mer effektiv sjukvård där mer tid och resurser kan läggas på patientnära vård. Genom att införa digitala lösningar och effektivisera administrativa processer kan sjukvården använda sina resurser och medarbetarnas kompetens på ett mer effektivt sätt och ge patienterna snabbare tillgång till vård och behandling. Det kommer att kräva tydlig styrning, minskad administration och långsiktig personalförankring.

Rätt använd kompetens och uppgiftsväxling, det vill säga överlämning av ansvar och uppgifter mellan olika yrkesgrupper är en viktig del av vårdprocessen. Genom att säkerställa att uppgiftsväxlingen sker på ett strukturerat och effektivt sätt frigörs tid för sjukvårdspersonalen att fokusera på kärnverksamheten och därmed förbättra vårdkvaliteten. För att minimera risker och öka patientsäkerheten är det viktigt att det finns tydliga rutiner för uppgiftsväxling och att dessa följs noggrant. Vidare är det viktigt med tillgång till lämpliga kommunikationsverktyg och informationssystem för att underlätta en smidig och säker uppgiftsväxling.

Fortsatt utveckling av digitala vårdformer och tjänster

Inom hälso- och sjukvården är det viktigt att kontinuerligt söka efter nya tekniska lösningar som kan underlätta och minska arbetsbelastningen för personalen. Vårdpersonalen är den gränssättande resursen inom vården och det är av yttersta vikt att vi ser till att de har rätt verktyg och teknik för att kunna utföra sitt arbete på ett effektivt och säkert sätt. Genom att investera i modern teknik och digitala verktyg kan vi minska vårdpersonalens arbetsbelastning och frigöra tid för mer kvalitativ vård av patienterna. Vi behöver därför vara lyhörda för vårdpersonalens behov och arbeta aktivt för att införa tekniska lösningar som kan bidra till att effektivisera och förbättra vårdprocessen.

Genom att införa modern teknik och digitala verktyg kan vi effektivisera vårdprocessen men också göra det möjligt för patienterna att ta en mer aktiv roll i sin egen vård. Detta kan exempelvis innebära att patienter kan ta del av sin vårdplan och resultat från undersökning på distans, vilket i sin tur kan frigöra tid för sjukvårdspersonalen att fokusera på kärnverksamheten. Genom att sätta patienten i centrum kan vi skapa en mer jämlik vård, där alla patienter har samma möjlighet att ta del av den vård de behöver på distans. Genom att fokusera på kärnverksamheten och skapa en mer digitaliserad och patientcentrerad vård kan vi skapa en mer effektiv och tillgänglig hälso- och sjukvård för alla.

Digitaliseringen innebär ett behov av att medarbetarna tillförsäkras kompetensutveckling på området så att de digitala vårdtjänsterna kan nyttjas fullt ut både som stödsystem och utifrån utökad delaktighet samt tillgänglighet för patienter och vårdtagare, men digitaliseringen öppnar också upp för flexibla och effektiva möjligheter till möten och fortbildning för medarbetarna.

Ökat fokus på patientsäkerhet för bättre vårdkvalitet

Arbetet med patientsäkerhet ska stärkas, och detta ska vara en central del i hälso- och sjukvårdens ledningssystem. Alla delar av verksamheten ska arbeta målinriktat, systematiskt och långsiktigt för att minska oönskad variation och säkerställa att bästa möjliga kunskap används i varje patientmöte. Genom en kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och fokus på ständiga förbättringar ska medarbetarnas kompetens och vilja att utveckla hälso- och sjukvården tillvaratas. Det kräver att chefer och medarbetare ges tid, kunskap och redskap för att arbeta med kvalitetsdriven verksamhetsutveckling.

Arbetet ska ha ett förebyggande synsätt, grundas på fakta och främja samverkan. Varje sjukvårdsskada ska rapporteras och följas upp för att lära sig hur de uppstår och hur de kan undvikas. Sjukvården ska ha en säkerhetskultur som förebygger felhantering. För att minska risken för läkemedelskomplikationer ska regelbundna läkemedelsgenomgångar utföras för äldre personer, oavsett om de bor på egen hand eller i särskilda boenden. Det är viktigt att fortsätta arbeta för att minska felaktig användning av läkemedel i både primärvården och sjukhusvården. Personer som använder flera läkemedel ska få särskild uppmärksamhet. Läkemedelsdokumentation ska följa patienten genom hela vården. Regionen bör samarbeta med akademiska institutioner och företag för att driva forskning och utveckling av säkerhetsfrågor inom sjukvården.

Ökat lokalutnyttjande

En betydelsefull faktor för att optimera användningen av befintliga lokaler är ett effektivt lokalutnyttjande. Genom att göra en lokalbehovsanalys och fastställa det faktiska behovet kan man använda befintliga lokaler på ett optimalt sätt och skapa en effektiv miljö som uppfyller behoven hos både medarbetare och patienter.

För att öka nyttjandegraden av befintliga operationssalar ska Västra Götalandsregionen hyra ut operationssalar med låg nyttjandegrad eller öka sjukhusens egen användning av operationssalar. Dessutom kan fler mobila operationsteam hjälpa till att höja nyttjandegraden och korta operationsköerna.

Som ett led i arbetet för ökad effektivitet, behöver användningen av sjukhusens egna behandlings- och operationslokaler öka. Genom att genomföra redan beslutade omflyttningar av vård i Göteborgsområdet och utmönstra gamla, inte lika effektiva, behandlingsmetoder kan praktiskt effektiviseringsarbete ske.

Forskning i framkant

Vi strävar efter att vara i forskningens framkant för att dagens forskning ska bli morgondagens rutin. Västra Götalandsregionen bör arbeta aktivt för att öka resurserna för forskning och utveckling inom länet. Målet är att skapa en forskningsmiljö som lockar till sig de bästa forskarna och gör länet till en ledande region inom internationell forskning.

Fokus ligger på att stärka Västra Götalandsregionens position inom life science-sektorn. För att detta ska ske behövs fler och starkare samarbeten med andra aktörer. Sverige har en life science-strategi som regionen måste följa. Genom samverkan med externa aktörer inom life science-klustret kan klinisk forskning möjliggöras och testmiljöer ökas för entreprenörer inom området. Detta stärker inte bara hälso- och sjukvården utan skapar också jobb i en växande sektor.

Sahlgrenska Life är ett viktigt projekt för Västsverige och planeringen och projekteringen av det bör fortsätta i oförminskad takt för att regionen ska kunna bibehålla sin internationella position inom life science. Samverkan som sker i projektet ger också förutsättningar för att ytterligare ta tillvara resurser i EU:s forskningsprogram.

Inom hälso- och sjukvården har Västra Götalandsregionen uppdraget att ansvara för forskning och utveckling. Detta innebär att sjukvården är en plats där forskning sker i samverkan med universitet, högskola och näringsliv. För att förbättra möjligheten till forskning på primärvårdsnivå, behöver man öka kompetensförsörjningen inom primärvården på lång sikt.

2.2 Regional utveckling

2.2.1 Regional Utvecklingsstrategi

Det regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland är långsiktigt strategiskt och omfattar utveckling inom näringsliv, forskning och utbildning, social hållbarhet, miljö samt infrastruktur. Arbetet sker i nära samverkan med näringsliv, akademi, det civila samhället och offentlig sektor. Lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar lägger grunden för VGR:s uppdrag inom regional utveckling och förordningen om regionalt tillväxtarbete fastställer den regionala utvecklingsstrategins roll för utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030 (RUS:en) pekar ut riktningen för Västra Götalands utveckling. Strategin består av fyra långsiktiga prioriteringar som beskriver områden där aktörer i Västra Götaland behöver samverka och genomföra gemensamma insatser för att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle:

- stärka innovationskraften
- bygga kompetens
- öka inkluderingen
- knyta samman Västra Götaland

Strategin pekar också ut fyra västsvenska kraftsamlingar inom områden som vi tillsammans i Västra Götaland behöver förstärka arbetet kring de närmaste åren. Dessa löper tvärs genom de fyra långsiktiga prioriteringarna:

- fullföljda studier
- digitalisering
- elektrifiering
- cirkulära affärsmodeller

Regional utveckling

Västra Götaland ska vara en region där människor vill bo, se sina barn växa upp och förverkliga sig själva. För att regionen ska fortsätta att utvecklas behöver människors möjlighet till entreprenörskap, utbildning och arbete sättas än mer i fokus. Det ska vara en självklarhet för den som väljer att flytta hit eller stanna kvar att man känner och ser möjligheten till ett gott liv, både för sig själv och sin familj.

Västra Götalandsregionen ska vara med och bidra med att skapa ett bättre klimat för entreprenörer, inte minst inom välfärdssektorn, samt agera brygga mellan olika aktörer där och när så behövs. Vi vill se en hög ambitionsnivå för Västra Götalandsregionen när det gäller tillväxt och företagande. Därför är det viktigt att vara lyhörd gentemot företagen kring hur regionen kan ta sitt ansvar och förenkla till exempel upphandlingsförfarandet.

Västra Götaland ska ligga i topp i den nationella och nordiska tillväxtligan. Detta bland annat genom jobbskapande insatser som kan bidra till nya företag och att befintliga företag växer. Förutsättningarna för industrin behöver förbättras, inte minst genom investeringar i infrastruktur och att regionen på sikt växer samman till en

arbetsmarknadsregion. Samtidigt finns behov av att utveckla näringslivet med fler branscher, stärka de tunga industrinäringarna som fordonsindustrin, men även basnäringar, så som fiske-, jordbruk- och skogsnäring. Vi vill också se att innovationer premieras och nyttiggörs i större utsträckning.

Projektanslag och resultatuppföljning inom regional utveckling

I Miljö- och regionutvecklingsnämndens (MRU) budget finns sökbara projektmedel, verksamhetsbidrag, företagsstöd och uppdrag till egenägda bolag, stiftelser och förvaltningar. För att ett anslag ska beviljas till ett projekt eller en verksamhet ska det vara tydligt hur resultatet eller slutprodukten kan komma att långsiktigt gagna regionen, näringslivet och regioninvånarna. Det ska ställas tydliga krav på återkoppling kring vad projekt- eller verksamhetsanslaget resulterat i efter att anslagsperioden fullföljts. På så sätt inhämtas viktig kunskap som kan användas vid framtida behandlingar av anslagsansökningar.

Under kommande år står Västra Götalandsregionen inför en tuff ekonomisk situation. Detta betyder att hårdare prioriteringar av utbetalningar av anslag kommer behövas för att på så sätt se till att vi värnar skattebetalarnas pengar och håller nere kostnaderna. Antalet beviljade utbetalningar av projektmedel, verksamhetsbidrag och företagsstöd kan därför komma att minska under budgetperioden.

Regionens uppdrag inom regional utveckling

Inom ramen för de besparingar som presenteras i budgeten kommer samtliga av de fyra långsiktiga prioriteringarna i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) påverkas av att MRU, likt övriga nämnder och styrelser, måste förhålla sig till den ekonomiska verklighet som nu råder. Detta betyder att de nödvändiga besparingar som görs i budgeten inte bara kommer påverka de områden som nämns under föregående rubrik, utan också de uppdrag som VGR tagit på sig inom regional utveckling. Västra Götalandsregionen ska uppfylla sina åtaganden, men effektiviseringar och prioriteringar kommer behöva göras.

Utbyggnad av järnväg Göteborg-Oslo

Västra Götalandsregionen bör ta ett samlat grepp och driva på arbetet kring en utbyggnad av järnvägen mellan Göteborg-Oslo. Denna utbyggnad hade inte bara knutit samman dessa två städer, utan hade också inneburit en fortsättning på sträckan mellan Hamburg och Köpenhamn. Ett dubbelspår mellan Göteborg och Oslo ligger i Västra Götalandsregionens intresse, och förutsättningar för att samarbeta brett över partigränserna i frågan är goda.

2.3 Kollektivtrafik

2.3.1 Trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland

Enligt kollektivtrafiklagen ska Västra Götalandsregionen, i rollen som regional kollektivtrafikmyndighet, ta fram ett trafikförsörjningsprogram. Nuvarande trafikförsörjningsprogram 2021–2025, beslutades av regionfullmäktige i maj 2021. Trafikförsörjningsprogrammet är tillsammans med regionfullmäktiges budget det övergripande styrdokumentet för kollektivtrafikens utveckling i länet. Revidering av nu gällande program startar under 2023.

Trafikförsörjningsprogrammets långsiktiga mål innebär att andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland. Antalet kollektivtrafikresor och marknadsandelen jämfört med bil ska öka till minst de nivåer som rådde innan pandemin (2019). Tre målområden beskriver ambitionerna kring geografisk tillgänglighet, enkel, trygg och inkluderande kollektivtrafik samt minskad miljöpåverkan från kollektivtrafiken.

Inom ramen för arbetet med ett nytt Trafikförsörjningsprogram bör det tas fram åtgärder som syftar till att effektivisera regionens befintliga kollektivtrafik parallellt med att Västtrafiks självfinansieringsgrad ökar.

I det regionala utvecklingsuppdraget ingår att VGR, på uppdrag av regeringen, upprättar en plan för den regionala transportinfrastrukturen. Utifrån de regionala förutsättningarna prioriteras här vilka åtgärder och insatser som är aktuella att genomföra. Nuvarande regionala plan antogs i regionfullmäktige 2022.

VGR samordnar tillsammans med kommunalförbunden också regionens prioriteringar och synpunkter på den nationella infrastrukturplanen.

Kollektivtrafiken i Västra Götaland

Kollektivtrafikens huvudsyfte är att underlätta för arbets- och studiependlare att inom rimliga tider kunna ta sig från hemmet till arbetsplatsen eller skolan. För att korta restiderna och öka punktligheten vill vi arbeta med att optimera stoppen och att anpassa tidtabellerna så att olika transportslag synkas.

Även om det gjorts flera förändringar och förenklingar inom regionen avseende zon- och biljettsystem behöver förenklingarna fortsätta. Bil och cykel är viktiga delar i resekedjan och ett komplement till kollektivtrafiken. Personbilen, som håller på att utvecklas till ett mer miljövänligt alternativ än tidigare, är nödvändig för att göra kollektivtrafiken tillgänglig för flera av regionens invånare. Västra Götalandsregionen ska därför verka för en god tillgång till pendelparkeringar i anslutning till hållplatser och resecentrum, även på gles- eller landsbygd med ett lämpligt resenärsunderlag.

Idag har vi en väl utbyggd kollektivtrafik inom de större tätorterna, men det är viktigt att även landsbygden har tillgång till fungerande kollektivtrafik. Ökad mobilitet är ett ledord för oss, som innebär att det ska vara enkelt att byta mellan olika trafikslag.

Kollektivtrafiken ska upplevas som trygg och resan ska ske i ett rent och trivsamt fordon utan klotter. Vi vill öka de olika trygghetshöjande insatserna genom att utöka kameraövervakningen i fordonen samt vid knutpunkter, perronger och hållplatser. Vi vill införa civila biljettkontrollanter.

Det arbete som kontrollanterna idag utför vill vi vidga till att även handla om att vara trivsel- och trygghetsvärdar. Att minska fuskåkandet handlar för oss om rättvisa, men också om att säkra finansieringen för kollektivtrafiken.

Inför en annalkande lågkonjunktur är det viktigt att prioritera rätt när det kommer till hur vi använder de skattemedel som finns att tillgå. Kostnaderna för regionens kollektivtrafik väntas öka till följd av indexhöjningar och redan planerade investeringar. Därför menar vi att en ökad självfinansieringsgrad för kollektivtrafiken i regionen är önskvärd.

Biljettpriserna i kollektivtrafiken bör årligen räknas upp på ett sätt som säkrar en långsiktig och stabil finansiering för Västtrafik. Åren innan coronapandemin 2020 stod regionbidraget till Västtrafik för cirka 50 procent av bolagsintäkterna med en årlig uppräkningsgrad på cirka 2,6 procent. I dagsläget uppgår den siffran till ungefär 54 procent. Åtgärder bör därför genomföras ämnade att säkerställa att regionbidraget till Västtrafik ska återgå till sådana nivåer att det motsvarar 50 procent av bolagets totala intäktsmassa. Detta kan i praktiken betyda höjningar av biljettpriser, men det ställer också krav på Västtrafik att effektivisera och anpassa bolagets verksamhet efter befintliga ekonomiska ramar.

För att få en mer effektiv intäktssäkring bör krafttag tas mot det utbredda fuskåkandet i Västra Götalandsregionens kollektivtrafik. Västtrafik går årligen miste om cirka 500 miljoner kronor till följd av resenärer som inte betalar för sina biljetter. En åtgärd som snarast bör sättas in är införandet av civilklädda biljettkontrollanter. Dessa hade verkat som ett komplement till de kontrollanter som idag endast jobbar uniformerade, och därför lätta att undvika.

Stärkta möjligheter till arbetspendling

Huvudsyftet med kollektivtrafiken i Västra Götalandsregionen är arbets- och studiependling. För att fler ska ha möjlighet att ta sig till sin arbetsplats med hjälp av kollektivtrafik bör det säkerställas att platser med en hög koncentration av industrier och andra typer av näringsverksamhet har goda förbindelser med en turtäthet som gör att fler kan resa kollektivt. Under processen där man arbetar fram planer för trafikförbindelser till dessa typer av områden bör det göras i nära dialog med de arbetsgivare som bedriver verksamhet på platsen. Platser och områden likt de som nämns ovan har ofta företag med en hög andel yngre personer anställda. Dessa saknar inte sällan körkort, och är därför generellt mer beroende av kollektivtrafiken för att ta sig till och från jobbet.

2.4 Kultur

2.4.1 Kulturstrategi för Västra Götaland

VGR:s ansvar inom kulturområdet regleras av lag och förordning "Lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regionala kulturverksamheter", ger regionerna uppdraget att fördela statliga medel i enlighet med den regionala kulturstrategin. Strategins innehåll regleras i sin tur delvis av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet där det fastslås att det statliga stödet ska fördelas till sju olika konst- och kulturområden.

Kultursamverkansmodellen, som är en viktig del i samverkan mellan stat, regioner, kommuner, det civila samhället och de professionella kulturskaparna, håller på att utredas.

Västra Götalandsregionens arbete inom kultur sker i nära samarbete med akademi, näringsliv, offentliga aktörer och det civila samhället. Samverkan sker lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Utgångspunkten för arbetet är den regionala kulturstrategin som dels lyfter prioriteringar inom de olika konst- och kulturområdena, dels pekar ut fem strategiska områden för samverkan: vidgat deltagande, gynna nyskapande, utveckla kapaciteter, nyttja tekniken och öka internationalisering. Kulturstrategin har nyligen halvtidutvärderats inför revidering av strategin och politiskt beslut under 2023. På grund av pandemin har mycket av arbetet pausats för att i stället fokusera på krishantering.

Moderat kulturpolitik

Vi vill verka för att utveckla kulturens spets och bredd för alla åldrar. För samtidigt som vi vill verka för att stärka verksamheter med utmärkt kvalitet och stor lyskraft, vill vi att kulturen ska vara tillgänglig och nå alla regionens invånare, ung som äldre. Det vill vi uppnå i samverkan med civilsamhällets aktörer såsom föreningslivet och idrotten. Vi ser ett behov av att öka likvärdigheten i hur och i vilken omfattning regionen ger bidrag, utifrån nytta, räckvidd, besökare och omfattning av verksamheten. Idag finns det stora skillnader i vilken självfinansieringsgrad regionens kulturverksamheter har. För att öka likvärdigheten bör andelen regionfinansiering tas i beaktning vid beviljande av ytterligare eller fortsatt finansiellt stöd till de verksamheter som riktar sig till en betalande deltagargrupp eller publik.

Barn och unga ska kunna ta del av kulturen inom regionen. Stödet till skolor i form av rese- och arrangörstöd är viktigt. Vi vill arbeta för att öka läsförmågan och läsförståelsen hos barn, unga och vuxna. Forskning visar också på kulturens positiva effekter för människans hälsa, och Moderaterna vill använda kultur som ett medel i bland annat äldreården och inom psykiatri.

De kulturella och kreativa näringarna bidrar till ett levande samhälle som attraherar invånare, turister och företag med kreativitet och skaparkraft. En region som präglas av ett rikt kulturliv är berikande för både invånare och besökare och lockar dessutom till investeringar i regionen. Vi vill stärka regionen som ett turistmål genom att utveckla och öka tillgängligheten till regionala kulturverksamheter och våra kultur- och naturarvsmiljöer. Precis som inom andra områden vill vi se ett större utbyte och samverkan mellan olika aktörer så att kultur, kunskap och teknik kan utvecklas och spridas till fler.

Det tror vi är en viktig förutsättning för att till exempel dataspelsutvecklingen, techföretagandet och Film i Väst ska fortsätta utvecklas. Västra Götalandsregionen bör i största allmänhet värna och stödja näringsidkare och egenföretagare verksamma inom kulturområdet och på så sätt främja ett gott kulturutbud.

En kultur med kraft att stå på egna ben

I en tid då tuffa ekonomiska prioriteringar behövs är det än viktigare att fler kulturverksamheter kan stå på egna ben, och gör sig mindre beroende av skattebetalarnas pengar i form av olika projekts- och verksamhetsbidrag. Västra Götalandsregionens utgifter inom kulturområdet överstiger idag vida Sveriges övriga regioner. Därför är det viktigt att ett större fokus läggs på att så många verksamheter som möjligt på sikt kraftigt ökar sin självfinansieringsgrad. Detta är också en viktig åtgärd för en ökad likvärdighet. Idag har vissa verksamheter proportionerligt en avsevärt högre regionfinansiering än andra.

En högre självfinansieringsgrad förutsätter att människor som tar del av och konsumerar olika kulturformer till en högre grad betalar för dem. I dagsläget finns det flera exempel på verksamheter som vänder sig till betalande besökare, men som trots detta har en nästan obefintlig självfinansieringsgrad. Dessa bör i sina verksamhetsstrategier till en högre utsträckning inkludera ambitioner om att bli mindre beroende av verksamhetsstöd utbetalat av VGR.

Prioritering av de regionägda bolagen

Det finns idag ett flertal kulturverksamheter som arbetar på uppdrag av Västra Götalandsregionens kulturnämnd. Några är Västra Götalandsregionen ägare till och några har andra huvudmän. För att säkra hög kvalitet och utveckling för fyra områden har regionen valt att driva prioriterade verksamheter i bolagsform där VGR är ägare eller delägare. Regionens bolag är Film i Väst AB, GöteborgsOperan AB, Göteborgs Symfoniker AB och Regionteater Väst AB. Dessa bolag är idag mycket uppskattade kulturinslag i regioninvånarnas tillvaro, och så bör det också vara i framtiden.

Den tidigt gjorda prioriteringen av dessa områden vid regionens bildande ska hedras genom att säkerställa att de regionägda bolagens verksamhet och kvalitet värnas i en tid när tuffa ekonomiska prioriteringar görs inom ett flertal politiska områden. Detta förutsätter att de resurser som Västra Götalandsregionen lägger på kulturverksamhet i första hand riktas till de tidigare nämnda regionala bolagen. Det är därutöver önskvärt att dessa verksamheter på sikt verkar för en höjd självfinansieringsgrad i den mån det är möjligt.

3. Västra Götalandsregionens ledningsfunktioner

För att bedriva ändamålsenlig verksamhet inom regionens huvudsakliga ansvarsområden finns ett antal stöd- och ledningsfunktioner. Dessa ska bistå organisationen att uppnå ambitionerna inom dessa områden på ett kostnadseffektivt sätt, i linje med vad kommunallagen stipulerar.

3.1 Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är Västra Götalandsregionens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska vara väl informerad om och ha ansvaret för hela organisationens utveckling samt följa de frågor som kan inverka på dess utveckling. Regionstyrelsen vakar över att nämnder och styrelser fullgör sina uppgifter inom olika verksamhetsområden utifrån regionfullmäktiges beslut och vad som enligt lag och andra författningar vilar på Västra Götalandsregionen.

3.2 Fastigheter

Styrelsen för fastighet, stöd och service svarar för fastighetsförvaltning och lokalförsörjning samt att utveckla och säkerställa effektivt lokalutnyttjande inom regionen. Styrelsen ansvarar också för leverans av stöd- och servicetjänster åt nämnder och styrelser samt åt de aktiebolag där Västra Götalandsregionen äger mer än hälften av aktierna. I ansvaret ligger att utveckla och effektivt utnyttja de synergier och skalfördelar som finns inom och mellan de ingående verksamhetsområdena i fastighet, stöd och service. Västra Götalandsregionens lokaler ska vara ändamålsenliga och utgå från verksamheternas behov. Framtidens sjukvård behöver lokaler som klarar av att stödja hälso- och sjukvårdens omställning, är långsiktigt hållbara och är tillräckligt flexibla för att möta kraven från framtidens sjukvård.

Det är viktigt att investeringar vid de enskilda sjukhusen ligger i linje med omställningen i vården och det samlade behovet i ett helhetsperspektiv av sjukvård i Västra Götaland. Planer kring sjukvårdens omställning måste gå hand i hand med planeringen av nya vårdbyggnader och återinvesteringar i nuvarande sjukhus.

Miljömål 2030 ställer krav på ett hållbart byggande. Det pågår många projekt inom byggbranschen för att nå ett hållbart byggande. Västra Götalandsregionen ska stötta och vara delaktig i den typen av projekt.

Att arbeta effektivt och strategiskt är viktigt. Vi måste hålla nere miljöpåverkan så mycket som det går för att du som bor och verkar i Västra Götaland ska kunna leva ett gott liv. VGR är, och ska vara en förebild för en hållbar verksamhet som tar ledartröjan för en hållbar omställning och låg miljö och klimatpåverkan.

Miljömål 2030 antogs av regionfullmäktige i april 2021. Redan nu ser vi dock ett antal problem där VGRs egna högt uppsatta mål driver på kostnader och skapar bekymmersam och krånglig byråkrati. Det vore istället önskvärt att vi på ett övergripande plan följer de mål som regering och riksdag sätter upp, och inte försöker att gå längre. Investeringsberedningen måste utgå från regiongemensamma behov.

Lokalbehovsplaner med tillhörande investeringsbehov ska varje år fastställas i utförarstyrelser i samråd med beställarna och på så sätt ingå som en förutsättning i det årshjul som gäller för investeringsberedningen. Vid renovering och nybyggnation uppstår evakueringsbehov som i större utsträckning ska lösas genom att ta befintliga resurser i anspråk. Det kan innebära att tillfälligt flytta verksamheter till andra förvaltningar inom Västra Götalandsregionen.

Moderna lokaler

Regionfullmäktige ger i de ekonomiska ramarna uttryck för en ambitiös investeringsplan för sjukhusen och det finns även inom vissa fastigheter ett stort underhållsbehov. På Västra Götalandsregionens skolor föreligger ett generellt behov av underhåll.

Västra Götalandsregionen arbetar i dag med att minska sin energiförbrukning och arbetet med energieffektivisering och energiomställning behöver utvecklas ytterligare. Berörda verksamheter ska involveras vid ny- och ombyggnationer.

3.3 Service

Inom området service ansvarar styrelsen för logistik för enhetlig, sammanhållen, hållbar och resurseffektiv logistik och försörjning av varor och tjänster inom Västra Götalandsregionen och enligt särskilda överenskommelser till länets kommuner. Styrelsen har ett långsiktigt strategiskt uppdrag att utveckla logistik- och varuförsörjning med tillhörande tjänster till stöd för Västra Götalandsregionens utförarverksamheter. Styrelsen ansvarar för att ta fram förslag till och genomföra strategiska planer inom logistik- och försörjning. Styrelsen ansvarar också för utvecklingen av ett regionalt optimerat sortiment i samråd med utförarstyrelser och regionstyrelsen. I arbetet med sortimentsfrågor får styrelsen stöd av regionstyrelsens i upphandlings- och andra kommersiella frågor.

Genom sina serviceverksamheter har Västra Götalandsregionen goda möjligheter att skapa en kostnadseffektiv organisation så att hela sjukvårdskedjan fungerar på ett bra sätt. Service- och fastighetsverksamheten får i huvudsak sina intäkter via avtal och betalning från olika utförare inom regionen för de tjänster som tillhandahålls. Under pandemin har det blivit extra tydligt hur viktigt det är med serviceverksamheter som snabbt kan ställa om efter nya förutsättningar.

I serviceuppdraget ingår att avlasta vården. Tillsammans med sjukhusen kan detta uppfyllas genom att utveckla den vårdnära servicen så att vårdens resurser i högre grad kan användas till vårdproduktion. Sjukvårdens kompetens ska användas på rätt sätt och det behöver renodlas vilka arbetsuppgifter som servicepersonal utför. Arbetet med uppgiftsväxling och riktlinjer för arbetsfördelning mellan vårdpersonal och servicepersonal behöver därför utvecklas.

En tillförlitlig logistik- och försörjningsstrategi är av stor betydelse för en effektiv sjukvård. Införandet av en vidareutvecklad modell för materialförsörjning (MiV 2.0) för mottagningar och vårdavdelningar är en prioriterad del av logistik- och försörjningsstrategin.

Arbetet med att införa konceptet "material i vården (MiV)" har nu genomförts på några av våra sjukhus. Ett riktat regionbidrag för finansiering finns även med för 2024 och 2025. Till största delen genomförs serviceverksamheterna i egen regi men också genom upphandling och i samarbetet med kommuner. Strategiskt viktiga verksamheter kan utföras i egen regi men tjänster som bedöms kunna utföras av annan ska upphandlas. God kvalitet och kostnadseffektivitet ska alltid prioriteras. Ett bra samarbete med kommunerna i Västra Götaland genomförs också. Det gäller bland annat hjälpmedelcentralerna samt leverans av läkemedelsnära produkter och välfärdsteknik med digitala produkter.

3.4 Inköp

Västra Götalandsregionen är en av Sveriges största inköpare, vilket skapar möjligheter att koncentrera sig på kvalitet, hållbarhet och kostnadseffektivitet. Ansvar för inköp ligger på koncernkontoret för att skapa ett starkare och mer strategiskt fokus på inköpsfrågor. Det är angeläget att det finns ett användarvänligt inköpssystem för att alla som avropar varor och tjänster kan arbeta smidigt. Det är också angeläget att spårbarheten i fakturahanteringen kan öka samt att fokus fortsatt är starkt på avtalstrohet.

3.5 Säkerhet och beredskap

De senaste årens omvärldsutveckling har gjort att säkerhet- och beredskapsfrågorna vuxit i omfattning och betydelse. Covid-19-pandemin och kriget i Ukraina men också sårbarheter som ställts på sin spets, till exempel elförsörjning, har bidragit till en ökad statlig ambitionsnivå inom området. Detta ställer krav på beredskapsutveckling inom regionens samtliga verksamhetsområden. Sveriges totalförsvarsförmåga ska öka och ett framtida medlemskap i Nato kommer också att ställa krav på civil beredskap, vilket påverkar VGR:s verksamheter.

Lagstiftning inom området har de senaste åren skärpts, exempelvis säkerhetsskyddslagstiftningen, GDPR (Dataskyddsförordningen) och Lag om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster och är på väg att ytterligare skärpas. Investeringar inom såväl fastigheter som digital infrastruktur och system kommer framöver att på ett annat sätt än tidigare behöva beakta säkerhet och beredskapsaspekter.

3.6 IT och digitalisering

Att aktivt jobba med digitalisering för att förbättra, effektivisera och utveckla regionens verksamheter är ett viktigt verktyg. För att möta morgondagens utmaningar är det nödvändigt att utveckla och förändra de invanda arbetssätten vi idag har, att då nyttja teknikens möjligheter innebär att vi utmanar det befintliga traditionella systemet. Det kan t.ex. innebära ett förändrat system för bokning och avbokning av tider inom primärvården. Här öppnar en ökad digitalisering av välfärdstjänsterna upp för ökad effektivitet och bättre kvalitet.

Under den överskådliga framtiden kommer AI att påverka regionen och dess verksamheter i grunden. Det handlar bland annat om att vi kommer kunna göra nya saker inom bland annat vården och trafiken. Användningsområdet kommer vara, och är mångfacetterat för att analysera stora mängder data, förutsäga händelser, fatta beslut och automatisera uppgifter.

Västra Götalandsregionen ska ligga i framkant av innovation och utveckling, där IT och digitalisering ska vara ett verktyg och stöd för verksamheterna med ett tydligt invånarperspektiv.

4. Västra Götalandsregionens medarbetare

VGR behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla medarbetare långsiktigt. Arbetsgivaren VGR har satt ett högt mål som uttrycks i ambitionen att uppfattas som Sveriges bästa offentliga arbetsgivare 2027 och är gemensamt för hela koncernen.

Bilden av VGR som en bra arbetsgivare spelar en avgörande roll för att kunna rekrytera den kompetens som krävs samt för att skapa engagemang och få medarbetare att vilja stanna kvar inom organisationen. Det är också avgörande för om medarbetare eller andra externa intressenter väljer att rekommendera VGR som arbetsgivare till vänner eller kollegor.

VGR har generellt sett inte problem med att rekrytera personal, utan utmaningen är främst att medarbetare väljer att sluta på grund av brister i den organisatoriska arbetsmiljön. VGR behöver därför arbeta ännu mer fokuserat med att behålla medarbetare, och fokusera på att det goda ledarskapet måste fortsätta utvecklas.

Mätningar visar på att VGR idag har mycket arbete kvar att göra för att nå målet att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. Analyserna från avgångsenkäten visar dessutom att den organisatoriska arbetsmiljön är den mest genomgående orsaken till avgångarna bland medarbetare i VGR. Två tredjedelar av yrkesgrupperna rankar den organisatoriska arbetsmiljön som det främsta skälet till att de väljer att avsluta sin anställning. Regionen måste därför särskilt arbeta ännu mer fokuserat med att behålla medarbetare genom en god organisatorisk arbetsmiljö.

I tydlighetssyfte bör arbetsgivaravgiften finnas med på regionmedarbetares lönespecifikation.

Kompetensförsörjning på kort och lång sikt

Västra Götalandsregionen behöver, för att nå ambitionen att uppfattas som Sveriges bästa offentliga arbetsgivare, vara en attraktiv arbetsgivare för att långsiktigt kunna behålla och rekrytera medarbetare och rätt kompetens. För regionens verksamheter är det avgörande att kunna behålla och rekrytera de yrkesgrupper som regionen har störst brist på samtidigt som erfarenhet och kontinuitet premieras. Erfarenhet, ansvar och kompetens måste därför avspeglas i löneutveckling och lönespridning.

Den utvecklingskraft och förmåga till omställning avseende organisation, arbetssätt och samarbeten som verksamheterna och medarbetarna visade på under Covid-19 pandemi är viktigt att fortsatt bejaka. Tillit och frihet är viktigt att upprätthålla och utveckla för att vi ska kunna ta tillvara medarbetarnas engagemang och idéer, förbättra arbetsmiljön och få medarbetare att vilja söka sig till, stanna kvar och utvecklas i Västra Götalandsregionen.

Bemanningsläget är på vissa håll bekymmersamt, bland annat avseende barnmorskor, sjuksköterskor, biomedicinska analytiker och inom psykiatri. För ökad kontinuitet och stärkta möjligheter till kompetensförsörjning krävs en framtåsyftande medarbetarpolitik som fortsätter på den av GrönBlå Samverkan inslagna vägen med fortsatt fokus på såväl konkurrenskraftiga löner som goda arbetsvillkor.

Det krävs ett fortsatt arbete kring förändrade arbetssätt med ett tydligt fokus på bemanning- och kompetensplanering både för att stödja arbetet med omställningen inom sjukvården men också utifrån ett verksamhetsperspektiv. Viktigt är en ökad systemförståelse; att se över vilka yrkeskategorier och kompetenser som behövs liksom eventuella behov av nya, förändrade eller färre subspecialiseringar, ökad samverkan mellan befintliga och nya yrkeskategorier, uppgiftsväxling samt matchning både på verksamhets- och individnivå.

Ett större fokus på att kompetensplanera teamet genom till exempel ett förstärkt arbete kring schemaläggning, kan bidra till ökad kontinuitet och trygghet, vilket troligtvis inverkar positivt på den upplevda arbetsmiljön. Västra Götalandsregionen ska centralt verka för att intensifiera arbetet med att sprida goda exempel på arbetstidsmodeller och hälsofrämjande schemaläggning som stödjer kontinuiteten i teamet.

Attraktiva anställningar, villkor och ersättningar för ökad konkurrenskraft

Kontinuitet är ett viktigt ledord för trygghet och stabilitet på arbetsplatsen. Västra Götalandsregionen ska därför erbjuda attraktiva arbetsplatser med konkurrenskraftiga villkor och goda möjligheter till karriär- och kompetensutveckling så att medarbetare väljer att söka sig till, och stanna kvar i Västra Götalandsregionen. Med goda arbetsvillkor och en god löneutveckling under arbetslivet ska det vara attraktivt att arbeta i hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen. Moderaterna har bidragit till flera omfattande lönesatsningar och höjda ersättningar för medarbetarna i vården och kommer fortsätta att verka för attraktiva och konkurrenskraftiga ersättningar och villkor. Sammanställd lönestatistik för 2022 visar att satsningarna har varit framgångsrika men det finns fler vårdnära yrkesgrupper där Västra Götalandsregionen har svårigheter att behålla och rekrytera personal och som bör prioriteras vidare.

Förbättrings- och utvecklingsarbetet är en ständigt pågående process i nära samverkan mellan chefer och medarbetare som ska utgå från verksamhetens behov. Helhetssyn och samverkan ska prägla verksamheten och genom tillsynsstyrning kan handlingsutrymmet för medarbetarna öka. Det är viktigt att tillvarata medarbetarnas idéer och initiativ som kan bidra till förbättrad arbetsmiljö, minskad administration bland annat genom en administrativ prövningsrätt, och högre produktivitet. För att möjliggöra lokalt förbättringsarbete på varje enskild arbetsplats ska dessa ges resurser för utvecklingsarbete och alla chefer utbildning i kvalitetsdriven verksamhetsutveckling.

Det krävs också ett fortsatt arbete med lönesättningen. Att tillförsäkra en god löneutveckling under hela arbetslivet ska ha hög prioritet och fokusera på att stärka kopplingen mellan karriärutveckling, kontinuitet och yrkesskicklighet med särskilt fokus på de grupper som uppbär den kliniska verksamheten inom hälso- och sjukvården. Systematiken och systemförståelsen i arbetet med lönesättning, en ökad lönespridning samt jämställda löner bör intensifieras och tydliggöras där lönestrukturen ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet samt bidra till att arbetsgivaren når målen för verksamheten. Arbetet med att utveckla karriärutvecklingsmodellerna att omfatta fler yrkesgrupper ska fortsätta. Löneutvecklingen ska vara högre för de prioriterade grupperna än för övriga. Lönesättningen måste samtidigt hållas inom tilldelad budgetram.

Karriärmöjligheter och tjänsteutbud behöver utvecklas så att medarbetare kan växa och utvecklas i sina yrken. De beslutade satsningarna på betald vidareutbildning till

specialistsjuksköterska ska fortsätta, liksom satsningarna på kompetensutvecklingsinsatser och introduktionsutbildningar.

Regionen behöver anställningsformer som fungerar och uppfattas som attraktiva för medarbetare i olika faser av livet. Att möjliggöra och arbeta fram modeller för kombinations- och/eller rotationstjänster där medarbetaren kan arbeta inom öppen- och slutenvård, rotera och byta mellan olika arbetsplatser internt och externt, liksom snabb- och beredskapsutbildningar, kan ge goda synergier, och bidra till att öka robustheten i sjukvårdssystemet, samt gör Västra Götalandsregionen till en attraktivare arbetsgivare. Medarbetarpooler, som erbjuder fasta anställningar, fungerar som alternativ till inhyrd personal och som en intern lösning för att avlasta medarbetare vid arbetstoppar eller sjukdom. Det är samtidigt en flexibel anställningsform för kunniga medarbetare som vill ha omväxling och utmaningar.

Äldre, seniora medarbetare bär på stor kunskap och erfarenhet och bidrar till trygghet för nya oerfarna medarbetare. De kan därtill också efter pensionering fungera som beredskapspersonal under semestrar och arbetstoppar. Ett åldersmedvetet förhållningssätt i verksamheten med insatser för att locka äldre, erfarna medarbetare att arbeta kvar inom sjukvården med till exempel möjlighet till flexibla anställningar och handledar- och mentorsuppdrag, ska fortsätta och utvecklas. Genom att höja ersättningen för de medarbetare som arbetar kvar från det år de fyllt 66 år, motsvarande den besparing som den lägre arbetsgivaravgiften medför för Västra Götalandsregionen, kan dessa medarbetare premieras.

Ett hållbart arbetsliv

Med begränsade resurser är det viktigt med rätt använd kompetens. För att kompetens ska användas på bästa sätt inom hälso- och sjukvården, måste arbetet med förändrade arbetssätt, uppgiftsväxling och avlastning fortsätta. Det handlar till exempel om ett ökat samarbete över organisatoriska gränser där medarbetarna ses som en resurs mellan avdelningar och verksamheter. Fler arbetsuppgifter bör också överföras till servicemedarbetare, inte minst inom städ- och måltidsverksamheten samt materialhantering. På regionövergripande nivå finns ett ansvar i att underlätta bemanningen genom att söka undanröja hinder samt skapa goda ramverk och villkor för verksamheter och medarbetare, bland annat för regler för bisysslor och karens och ett synsätt där andra sjukvårdsgivare ses som goda komplement till Västra Götalandsregionens egen verksamhet.

Helgtjänstgöringen handlar om möjligheterna att bemanna dygnet-runt-verksamheterna men är samtidigt en faktor som påverkar attraktiviteten för att arbeta inom hälso- och sjukvården. Även om ersättningarna höjts för de tyngre passen så finns det, för att klara bemanningen, behov av en översyn kring ytterligare åtgärder och en dialog och samverkan med de fackliga organisationerna.

Strategiskt arbete med utbildningsplatser och framtida medarbetare

Utifrån nuvarande och framtida kompetensbehov är det nödvändigt med ett strategiskt arbete med utbildning och kompetensutveckling, men också en kraftsamling kring utbildningsuppdraget för att locka dagens unga att bli framtidens medarbetare i Västra Götalandsregionen.

Västra Götalandsregionens kapacitet att ta emot studerande för utbildning, praktik eller motsvarande, måste vara tillfyllest, nyttjas optimalt och av hög kvalitet. Under de kommande åren förändras läkarutbildningen successivt. För att klara kompetensförsörjningen av specialistläkare inom identifierade bristspecialiteter utifrån kompetensförsörjningsplanen, behövs en noggrann uppföljning och ett tydligare ansvar för styrning och prioritering, dimensionering och finansiering av AT, ST och BT.

Idag råder en brist på specialister i allmänmedicin, vilket har negativa konsekvenser för primärvården och utbyggnaden av den nära vården. För att möta behoven och förbättra vården behöver antalet utbildningsplatser öka och insatserna att locka fler att utbilda sig till specialister inom allmänmedicin.

Stort fokus måste läggas på att öka genomströmningen av studenter samtidigt som kvaliteten bibehålls. Efter pandemin finns ett uppdämt behov av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som måste mötas. Detta i kombination med att uppskjuten planerad vård måste omhändertas ställer krav på nya rutiner och arbetssätt för att nyttja alla tillgängliga resurser i form av handledning på bästa sätt t ex grupphandledning, på samordning och samverkan i befintliga strukturer och utveckling av nya lärmiljöer, såsom till exempel simuleringscenter och utbildningsvårdcentraler. I detta arbete kan senior kompetens vara en viktig del men även deltidsanställningar för till exempel sjuksköterskestudenter under utbildningstiden som på så sätt lär sig jobbet på jobbet. Handledningen bör också premieras för att möjliggöra en positiv utveckling av kvalitet och kompetens. Det skulle gynna hela produktionskedjan i vården.

Det krävs en nära dialog med såväl primärvården, sjukhusen, som kommunerna och privata vårdgivare, för att finna möjliga samverkansmöjligheter gällande utbildning och auskultation. Digitaliseringens möjligheter ska nyttjas för ett effektivare resursutnyttjande till exempel avseende handledarskap och inom PLUS, med syftet att möta behovet av utbildningsplatser. Vi bör också se över det listningskrav som finns per ST-läkare, detta för att underlätta möjligheterna till vidareutbildning i hela regionen.

5. Hållbarhet

Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål 2030 (Mål för social hållbarhet 2030 och Miljömål 2030) utgår ifrån de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Målen fastställer att VGR främjar god hälsa och välbefinnande, arbetar för jämlikhet och lika rättigheter, skapar tillit, trygghet och delaktighet, arbetar resurseffektivt och giftfritt, ställer om till låg klimatpåverkan samt främjar biologisk mångfald och ekosystem. Utöver de redan befintliga hållbarhetsmålen bör även ett mål gällande ekonomisk hållbarhet införas. Ekonomisk hållbarhet är en förutsättning för att VGR ska ha möjlighet att uppfylla målen inom övriga hållbarhetsområden.

VGR är en region med stora tillgångar i form av en lång kuststräcka och ett rikt utbud av sjö- och vattennära miljöer. Arbetet för ett rent och fint västerhav bör fortsätta, och vi ska även framåt arbeta med att motverka spridningen av mikroplaster i våra sjöar och vattendrag.

Sedan 2016 är VGR en Fairtrade Region. Fairtrade är en oberoende produktmärkning som påstår sig skapa förutsättningar för odlare och anställda att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. Målet är en världshandel med rättvisa villkor. Trots de goda intentionerna bakom produktmärkningen har betydande kritik riktats mot initiativet genom åren. Flera forskare menar att det saknas belegg för att Fairtrade bidrar till minskad fattigdom och pekar till exempel på att småskaliga och fattiga jordbrukare riskerar att missgynnas.

I en tid då VGR står inför tuffa prioriteringar och utmaningar vad gäller finansieringen av kärnverksamheterna anser vi det inte försvarbart att resurser läggs på att medverka i ett projekt vars nytta inte finner tydligt stöd i forskningen. VGR bör därför snarast lämna Fairtrade-initiativet.

6. Västra Götalandsregionens ekonomi

VGR har med grönblått styre haft goda ekonomiska resultat de senaste åren vilket gett en förbättrad finansiell kapacitet som förbättrat möjligheten att möta den tillfälliga och kraftiga ökningen av pensionskostnaderna. Det rödgröna styret la fram en underbalanserad budget 2023, och gör likaså 2024. Moderaterna går fram med en budget i balans. Det kommer kräva effektiviseringar och prioriteringar. Vår budget tar ansvar för verklighetsbilden och kommer inte försätta regionen i en situation med fleråriga underskott. VGR måste återgå till den ordinarie ekonomiska förvaltningen med positiva ekonomiska resultat och en fortsatt förbättrad soliditet.

6.1 Ekonomisk utblick

Efter en tid av snabb återhämtning i den globala ekonomin efter pandemin är konjunkturen på väg att försvagas. Orsaken är främst den höga inflationen som förklaras av bristande logistikkedjor, brist på nyckelvaror och inte minst kriget i Ukraina, som bland annat medför ökade energipriser. I Sverige minskar sannolikt BNP under 2023 och svensk konjunktur antas bli svag även 2024. Först 2025 förväntas nästa konjunkturuppgång vara på plats. När det gäller inflationen spår Riksbanken att den vänder neråt under 2023 och att den under 2024 närmar sig två procent. Samtidigt finns det flera osäkra faktorer som påverkar antaganden av gjorda prognoser. Det gäller exempelvis hur länge kriget i Ukraina kommer att pågå och hur stor bristen på energi blir. Hur påverkas den svenska exporten av sviktande ekonomi i omvärlden?

Osäkerheterna påverkar förutsättningarna för VGR:s finansiering och planering. Tidplanen för regionens budget behöver balansera behovet av tidiga förutsättningar för förvaltningar och bolag mot behovet av att kunna styra om resurser om förutsättningarna förändras fort. Det innebär att ett budgetbeslut i juni kan behöva kompletteras med kompletterande beslut i november 2023.

Utöver den osäkra ekonomiska framtiden kommer kompetensförsörjningen fortfarande att vara den stora utmaningen de kommande tio åren, vilket förklaras av den demografiska utvecklingen som medför en lägre tillväxt av sysselsatta. Samtidigt finns motverkande utveckling och trender som kan lindra problemen, till exempel att allt fler förlänger sitt arbetsliv och potentialen i nya arbetssätt och ny teknik.

6.2 Skatteintäkter och generella statsbidrag

I reala termer växer skatteunderlaget med cirka en procent per år 2022–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,8 procent (källa: SKR). Trots den nominella tillväxten urholkas alltså köpkraften kraftigt på grund av prisökningar. År 2023 beräknas skatteunderlaget reellt sett bli lägre än föregående år.

Sammantaget för perioden beräknas skatteunderlaget inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i linje med den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare, de i arbetsför ålder behöver försörja allt fler (yngre och äldre). Särskilt de ökade behoven av vård av äldre kommer kräva allt större resurser.

Utöver generella statsbidrag och kommunalekonomiskt utjämningsbidrag beslutar staten om riktade statsbidrag. I budgetpropositionen för 2023 förstärktes det generella statsbidraget liksom vissa riktade satsningar, bland annat för att öka vårdkapaciteten.

De riktade statsbidragen kräver ofta en omfattande administration både av mottagande verksamhet och av Koncernkontoret för att uppfylla villkor och återredovisa de krav som ställs i överenskommelserna. Både regioner och SKR har lämnat önskemål till staten om färre riktade statsbidrag, långsiktighet och förenklad administration. De riktade statsbidragen är samtidigt en viktig del av regionens finansiering.

För att klara av det stora trycket under pandemin har regionerna fått stora riktade statsbidrag för bland annat vaccinationer, tester och för uppdämt vårdbehov. Större delen av dessa bidrag upphör 2023 när vi nu återgår till ett normalläge. Enligt budgetpropositionen 2024 upphör bland annat statsbidraget för ökad läkarkompetens inom äldre vården, varav 49 mnkr som går till VGR (ingår i KoK-boken från 2022). Upphör gör också statsbidraget "Goda förutsättningar för vårdens medarbetare" varav 350 mnkr som går till VGR (har sedan 2018 riktats som en förstärkning till utförare inom hälso- och sjukvård och ingår i Vårdöverenskommelserna).

Kömiljarden fortsätter dock liksom riktade satsningar på cancervård, primärvård, psykisk hälsa och förlossningsvård. Regeringen stärker satsningen för att utöka vårdkapaciteten och på civilt försvar. Villkoren för att kunna få ta del av de senare är dock inte klara.

6.3 Fördelning av regionbidrag och satsningar under perioden

Nämnder- och styrelser regionbidrag för år 2024 och planåren 2025-2026 räknas generellt upp med uppräkningsfaktorn 2 procent per år för perioden. En sådan uppräkning innebär att utgångspunkten för Västra Götalandsregionens budget är en underfinansiering med 1 382,8 mnkr. Eftersom vi befinner oss i ett mycket ansträngt ekonomiskt läge krävs det ett antal effektiviseringar inom ramen för regionens nämnder och styrelser för att nå en budget i balans. Det innebär att vi inom flertalet områden inte kan göra en uppräkning på 2 procent för 2024. Moderaterna lägger därför fram en stram och effektiv budget som också är balanserad med ett förväntat resultat på 165 mnkr. Nedan redovisas riktade ramförändringar för 2024.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämnden föreslås få ett oförändrat regionbidrag för 2024 om 78,15 mnkr.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämndens budgetram räknas upp med 533 mnkr och får ett justerat regionbidrag till 48 589,3 mnkr. Justeringar i budgeten innefattar avveckling av fast läkarkontakt, avveckling av fria besök hos sjuksköterska för patienter över 65 år och effektivisering av budgeten för vårdval rehab.

Delregionala nämnderna

Budgetramen för de delregionala nämnderna föreslås fastställas till 149,7 mnkr.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden

Nämndens ram föreslås bli 743,7 mnkr, där effektiviseringskrav återfinns om 200 mnkr.

Infrastruktur- och kollektivtrafiksnämnden

Den tidigare beslutade prisjusteringen av biljettpriser i kollektivtrafiken om 90 mnkr tas bort tillsammans med en justering av långtidsprognos och effektiviseringsåtgärder av nämndens uppdrag. Nämndens budgetram föreslås bli 5 912 mnkr.

Kulturnämnden

Kulturnämnden föreslås få ett justerat regionbidrag till 1 016,7 mnkr, innefattande avveckling av folkteatern om 62 mnkr, och effektivisering av nämndens uppdrag.

Styrelsen för fastighet, stöd och service

Styrelsens ram fastställs till 667,5 mnkr för 2024.

Styrelsen för logistik

Styrelsens ram fastställs till 52,3 mnkr för 2024.

Nämnd Hälsan & stressmedicin

Nämnden föreslås få ett justerat regionbidrag till 21,4 mnkr för 2024.

Regionfullmäktige

Fullmäktige föreslås oförändrad budgetram om 94,3 mnkr.

Regionstyrelsen

Budgetramen för regionstyrelsen har under de senaste åren växt sig för stor. Administrationen har växt sig större än det vårdnära arbetet generellt i hela Sverige, varför vi i denna budget föreslår effektiviseringsåtgärder om 387 mnkr. Detta innefattar bland annat en effektivisering av koncernkontoret att bli smalare och spetsigare.

Personalutskottet

En särskild lönesatsning för att nå jämställda och konkurrenskraftiga löner beslutades i budget 2022. Där fick personalutskottet 235 mnkr 2022 och 235 mnkr ytterligare 2023 samt även för år 2024. Satsningen för 2024 kvarstår.

Den generella uppräkningsprocenten om 2 procent för personalutskottet utgår och förslaget är att ramen fastställs till 1 313,7 mnkr.

Revisorskollegiet

Regionfullmäktiges presidium bereder revisionens regionbidrag. Förslaget är 27,4 mnkr för 2024.

Patientnämnderna

Budgetramen för 2024 föreslås till 27,9 mnkr.

Moderförvaltningen

Regionbidraget till moderförvaltningen är 6 524,7 mnkr för år 2024. I regionbidraget ingår ökade pensionskostnader, främst beroende på nya avtal och ökad inflation.

6.3.1 Tabellverk regionbidrag

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
	Regionbidrag	Regionbidrag	Regionbidrag	Regionbidrag
Hälso- & sjukvård	48 286,0	48 817,2	49 738,5	50 733,3
Strategisk SN	78,2	78,2	79,7	81,3
Operativ SN	48 056,2	48 589,4	49 506,1	50 496,3
Delregionala nämnderna	151,6	149,7	152,7	155,7
DRN N:a	28,8	28,3	28,9	29,5
DRN S:a	23,7	23,2	23,7	24,1
DRN Ö:a	20,4	19,8	20,2	20,6
DRN V:a	24,6	24,1	24,6	25,1
DRN Gbg	54,2	54,3	55,4	56,5
Regional utveckling	8 157,5	7 672,5	8 197,3	8 361,3
Miljö- och regionutvecklingsnämnden	923,7	743,7	758,6	773,7
Kulturnämnden	1 143,9	1 016,8	1 037,1	1 057,8
Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden	6 089,9	5 912,0	6 401,7	6 529,7
Serviceverksamheter	554,9	741,3	633,9	646,6
Styrelsen för fastighet, stöd och service	482,6	667,5	558,6	569,8
Styrelsen för logistik	51,4	52,4	53,4	54,5
Nämnd Hälsan & stressmedicin	21,0	21,4	21,9	22,3
Regiongemensamt	8 794,6	10 374,2	6 639,2	6 403,4
Regionfullmäktige	94,3	94,3	96,2	98,2
Regionstyrelsen	3 946,7	4 002,0	3 933,1	4 011,7
Regionstyrelsen	2 840,2	2 660,0	2 564,2	2 615,4
Personalutskottet	1 078,7	1 313,7	1 340,0	1 366,8
Hållbarhetsutskottet	27,8	28,3	28,9	29,5
Revisorskollegiet	26,9	27,4	28,0	28,5
Patientnämnderna	27,3	27,9	28,4	29,0
Arkivnämnden				
Koncernbanken	-302,1	-302,1	-302,1	-302,1
Moderförvaltningen	5 001,5	6 524,7	2 855,6	2 538,1
Summa	65 793,0	67 605,2	65 209,0	66 144,6

6.4 Fördelning av riktade statsbidrag

De riktade statsbidrag som regionen mottar ska i huvudsak hanteras av de nämnder som äger att fördela dem till regionens verksamheter.

6.5 Investeringar

VGR står alltså inför stora reinvesteringsbehov. Prisutvecklingen på vissa byggnadsmaterial har ökat kraftigt, men samtidigt gör det försämrade konjunkturläget att nya upphandlingar kan bli mer fördelaktiga. Detta påverkar budgeten för större fastighetsinvesteringar som beslutades i ett lägre kostnadsläge och projekt som är under pågående planering. Investeringsbudgeten i sig är en årlig utgiftsrestriktion. Därför beror det faktiska utfallet gentemot budget på om investeringarna håller tidplan och kan genomföras i tid. Under de senaste åren har förskjutningar Västra Götalandsregionen i större projekt gjort att budgeten inte uppnåtts vilket ger en förskjutning på den bedömda ökningen av avskrivningskostnaderna.

Sahlgrenska Life är ett viktigt projekt och kommer bidra i utvecklingen till framtidens sjukvård. Vi skulle vilja se ett koncept där regionen står som hyresgäst av hus 2 & 3, detta för att få till en bra samverkan mellan alla olika parter i projektet. Investeringen bör inte läggas in i ordinarie investeringsram då detta kan komma att leda till undanträngningseffekter av befintliga investeringar.

6.5.1 Investeringsramar

Följande investeringsramar ska gälla för de kommande åren:

2024	2025	2026
6000 mnkr	6500 mnkr	6500 mnkr

6.6 Pensionsåtagandet

Pensionskostnaderna, framför allt avsättningen till den förmånsbestämda avtalspensionen, påverkas till stor del av inflationen och därav följer att det är stora svängningar mellan åren och att prognoserna är mycket osäkra. Ett nytt pensionsavtal började gälla från och med 1 januari 2023. Avtalets konstruktion innebär att pensionsavsättningen i balansräkningen på sikt kommer fasas ut, i stället kommer ett helt premiebaserat avtal införas successivt och gälla både för nuvarande anställda som väljer att gå över till det nya avtalet och för alla nyanställda medarbetare. Avgifterna kommer bli högre men avtalet kommer innebära mer förutsägbara kostnader och lägre kostnader för inflationsskydd av pensionsskulden.

Genom PO-pålägget på anställdas löner (personalomkostnadspålägg) ska verksamheterna finansiera regionens kostnader för pensionsavgifter och förmånsbestämd avtalspension. Den finansiella kostnaden och kostnaden för ansvarsförbindelsen (pension intjänad före 1998) finansieras av moderförvaltningen. För att undvika ryckighet för utförarstyrelserna och inte höja PO-pålägget så mycket som egentligen skulle krävas för att täcka de höga kostnaderna för den förmånsbestämda avtalspensionen, har regionfullmäktige beslutat att finansiera en större del av pensionskostnaderna centralt 2023, och kommer också fortsatt att göra så.

6.7 God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige antog i maj 2020 riktlinjer för god ekonomisk hushållning (Dnr RS 2019-06176). De delar som refereras till här kommer ur detta ärende. Där finns också djupare förklaring till de finansiella målen.

6.7.1 Hållbar ekonomisk utveckling

Enligt kommunallagen ska en regions budget upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. För att uppnå god ekonomisk hushållning på lång sikt räcker dock inte ett resultat på eller precis över noll. Ett överskott behövs exempelvis för att inflationsskydda det egna kapitalet och för att finansiera investeringar och pensionsutbetalningar.

Ekonomiska marginaler behövs också för att möta konjunkturer, klara oväntade kostnader och genomföra utvecklingsinsatser. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att bygga upp ekonomiska resurser under gynnsamma år (exempelvis genom avsättning till resultatutjämningsreserven) för att klara år med vikande ekonomi.

För en hållbar ekonomisk utveckling krävs en långsiktigt hanterbar nettokostnadsutveckling. I praktiken innebär det att takten för nettokostnaderna inte ska överstiga prognoserna för intäkter från skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

6.7.2 Ekonomisk inriktning för Västra Götalandsregionen

Den övergripande ekonomiska inriktningen är att Västra Götalandsregionen ska ha en god resultatutveckling och finansiell kapacitet samt präglas av god ekonomisk riskhantering och kontroll. Dessa är tätt sammankopplade områden.

Ekonomiska överskott är nödvändiga för att bygga upp den finansiella kapaciteten inför kommande år, och för att säkra en god resultatutveckling krävs en effektiv hantering av uppkomna risker och kontroll över den ekonomiska utvecklingen.

Här är budgetföljsamhet och en ändamålsenlig ekonomistyrning viktiga komponenter. Den finansiella kapaciteten är bland annat betydelsefull för att Västra Götalandsregionen ska kunna betala medarbetarnas framtida pensioner och ett visst överskott i den löpande driften krävs för att investeringsutgifter inte ska leda till en allt för kraftig skuldsättning.

6.7.3 Finansiella mål

- Kassalikviditeten ska överstiga 100 procent
- Förvaltad pensionskapital ska på sikt täcka det totala pensionsåtagandet
- Avskrivningskostnaderna som årlig andel av intäkter från skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning ska inte överstiga 6 procent under en rullande tioårsperiod
- Budgetavvikelsen ska understiga en procent

7. Ekonomitabeller

7.1 Resultaträkning

Resultaträkning (mnkr)	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter, inkl riktade statsbidrag	15 150	15 529	15 917
varav riktade statsbidrag	2 700	2 754	2 809
Verksamhetens kostnader, exkl av- och nedskrivningar	-76 395	-76 030	-77 221
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 397	-3 562	-4 000
Verksamhetens nettokostnad	-64 642	-64 063	-65 304
Skatteintäkter	54 285	56 923	59 564
Kommunalekonomisk utjämning inkl generella statsbidrag	13 351	13 328	13 483
varav generella statsbidrag	6 254	6 303	6 429
Finansiella intäkter	70	70	70
Finansiella kostnader	-2 899	-1 216	-911
ÅRETS RESULTAT	165	5 042	6 902

7.2 Balansräkning

Balansräkning (mnkr)	2024	2025	2026
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	1 196	1 337	1 445
Byggnader och Mark	26 020	27 030	28 356
Maskiner och inventarier	12 465	13 835	16 192
Finansiella anläggningstillgångar	1 200	1 235	1 270
Summa anläggningstillgångar	40 881	43 437	47 263
Bidrag till infrastruktur	358	313	268
Omsättningstillgångar			
Förråd	600	600	600
Kortfristiga fordringar	7 300	7 500	7 700
Kortfristiga placeringar	25 396	28 394	31 611
Kassa och bank	500	500	500
Summa omsättningstillgångar	33 796	36 994	40 411
SUMMA TILLGÅNGAR	75 035	80 744	87 942
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat	165	5 042	6 902
Övrigt eget kapital	12 252	12 417	17 460
varav resultatutjämningsreserv	165	165	165
Summa eget kapital	12 417	17 460	24 361
Avsättningar			
Avsättning pensioner	36 661	38 374	39 005
Övriga avsättningar	4 380	4 230	4 080
Summa avsättningar	41 041	42 604	43 085
Skulder			
Långfristiga skulder	4 945	4 945	4 945
Kortfristiga skulder	16 632	15 736	15 551
Summa skulder	21 577	20 681	20 496
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	75 035	80 744	87 942

8. Besluts punkter

Regionfullmäktige föreslås besluta följande:

1. Regionfullmäktige fastställer regionbidrag till styrelser, nämnder och verksamheter för 2024 i enlighet med föreliggande förslag till budget.
2. Regionfullmäktige fastställer den ekonomiska flerårsplanen för åren 2025 och 2026.
3. Regionfullmäktige fastställer i budgeten angivna prioriterade mål, fokusområden med uppdrag samt finansiella mål.
4. Regionfullmäktige fastställer skattesatsen för 2024 till 11:48 öre per skattekrona.
5. Regionstyrelsen bemyndigas att utifrån investeringsram om 6000 mnkr fastställa investeringsplan och fördela låneramar för 2024.
6. Regionstyrelsen bemyndigas att fatta beslut om tekniska justeringar av regionbidrag till nämnder och styrelser under förutsättning att ärendena inte är av principiell art.
7. Regionstyrelsen bemyndigas att vid behov fastställa andra tidpunkter för uppdrag och detaljbudget.
8. Regionstyren bemyndigas att disponera medel inom koncernbanken och moderförvaltningen i syfte att kunna fullfölja samordningsansvaret och uppgiften om övergripande ansvar för verksamheter i egen regi.
9. Regionstyrelsen bemyndigas att fastställa fastighetsindex.
10. Regionstyrelsen får i uppdrag att besluta om riktlinjer för detaljbudgetarbetet till nämnder och styrelser för 2024, 2025 och 2026 med den av regionfullmäktige fastställda budgeten och flerårsplan som grund.
11. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ska senast 30 oktober 2023 fatta beslut om uppdrag, finansiering med mera till vårdens utförare för budgetåret 2024 samt för 2025 och 2026.
12. Miljö- och regionutvecklingsnämnden, Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, och kulturnämnden ska senast 30 oktober 2023 fatta beslut om uppdrag, finansiering med mera till respektive verksamheter. Andra ekonomiska frågor som påverkar annan förvaltning ska vara hanterade senast 31 augusti.
13. Nämnder och styrelser ska senast 30 november 2023 fastställa budget och verksamhetsplan för 2024 i enlighet med de uppdrag, inriktning och den finansiering som fastställts.
14. Nämnder och styrelser ska senast 30 november 2023 fastställa ekonomiska flerårsplaner och verksamhetsplaner för åren 2025 och 2026 i enlighet med de uppdrag, inriktning och den finansiering som fastställts.
15. Styrelsen för fastighet stöd och service och styrelsen för logistik ska senast den 30 oktober 2023 teckna serviceöverenskommelser med berörda verksamheter.

16. Regionstyrelsen får i uppdrag att, inom ramen för sin uppsiktsplikt, följa och granska hur styrelser och nämnder genomför sin budget för 2024 och planer för 2025 och 2026.

17. Regionfullmäktige uppdrar åt regionstyrelsen att påbörja ett utvecklingsarbete för att få mer långsiktighet i planeringen med inriktningen att fasa ut den ettåriga budgeten för utförarstyrelserna. Uppdrag och ekonomiska förutsättningar ska istället utgå från flerårsplaneringen.

18. Regionfullmäktige fastställer ett koncernbidrag från styrelsen för Folktandvården på 25 mnkr samt från styrelsen för Närhälsan på 25 mnkr.

19. Regionfullmäktige fastställer i övrigt i budgeten angivna mål och fokusområden samt inriktningar för 2024 samt plan för 2025–2026.

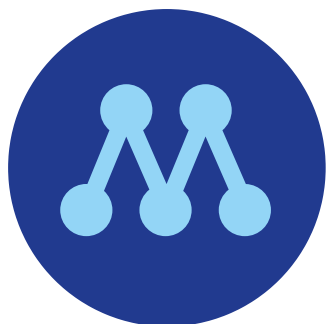
Presskontakt

Jasmin Usta

Politisk sekreterare & pressansvarig (M)

jasmin.usta@vgregion.se

0720-84 03 79

Moderaterna i Västra Götalandsregionen